

Szabadszemes objektumok

Sarkifény-észlelések 1989 novemberében II.

1. 1989. november 17. Kecskemét (Bács-Kiskun megye)

Kecskeméti észlelőink több szakaszban, több helyről figyelték meg azt a sarkifény-jelenséget, amely a kivilágított megyeszékhelyen is feltűnő látványt nyújtott.

I. Kecskeméti Péter Kecskeméttől 5–6 km-re keletre lévő helyszínről 16:48 UT és 17:00 UT között észlelte a jelenséget. Nagyon elnyúlt foltnak látszott, a NY-i iránytól kissé É-ra kezdődött, és ÉK-ig terjedt. Legnagyobb magassága 30–35 fok lehetett, színe erősen vörös volt. Az UMa-tól K-re egy elnyúlt folt látszott, ami fényesebb volt a környezeténél. Leginkább EL-sal lehetett észrevenni. Kecskemét fényei zavarták a megfigyelést.

II. 17:15 UT-kor Szarka Levente észlelt Kecskemét külvárosában egy tízeleteres épület tetején. A látóhatár felett kb. 10 fokra vette észre a jelenséget az UMa alatt. Nagyon gyorsan kb. 10–15 másodperc alatt tűnhetett fel. 17:00 és 17:15 UT között nem volt látható. Színe vérvörös; csomósodás, fényesebb folt nem volt látható benne. Az alacsony látóhatár feletti magasság ellenére jól látszott. Észlelőnk nem foglalkozott tovább a jelenséggel.

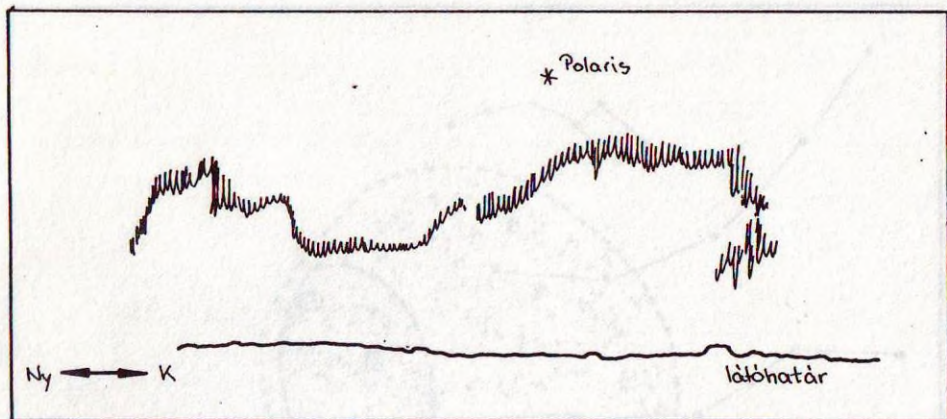
III. 17:55–18:00 UT-kor észlelőink már csoportba gyűlve figyelték a jelenség hátralévő részét. Szarka Levente, Szöllösi Attila és Kecskeméti Péter a kecskeméti Planetárium előtti térségről — Kecskemét külvárosából, zavaró fényektől övezve — látták az alábbiakat:

Valamikor 17:55 és 18:00 UT között lettek figyelmesek a jelenségre. Legnagyobb magassága kb. 20 fok volt, színe vérvörös. Az erős zavaró fények elhomályosították a sarki fényt, de így is szembeötlő volt. Horizontális koordinátákkal így írták le a jelenséget (D= 0 fok, Ny= 90 fok...):

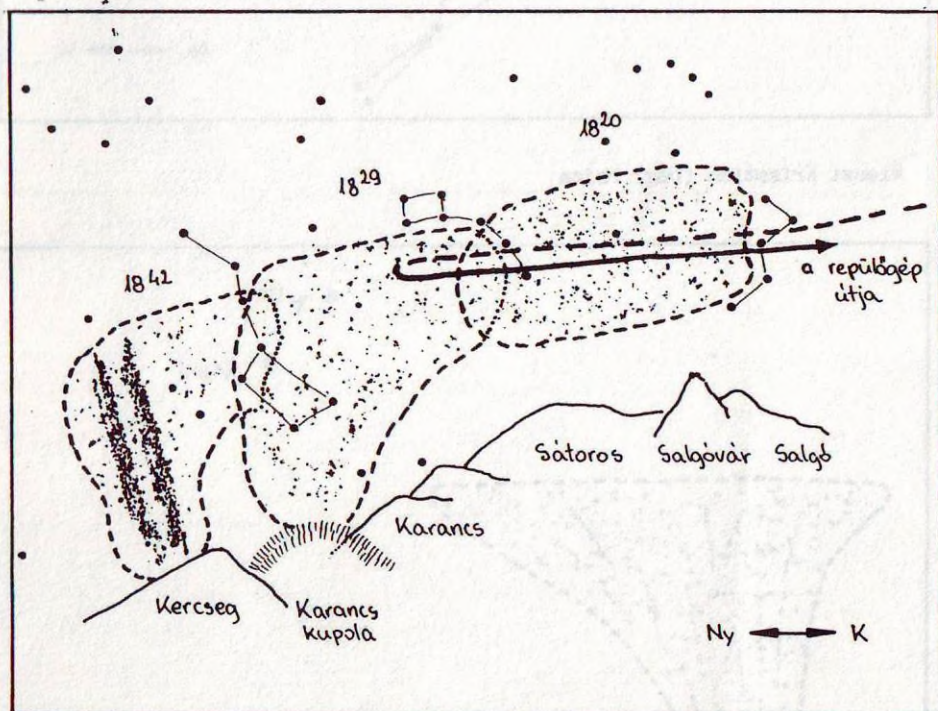
"130–180 fok azimutig biztosan látszott. 130 foktól Ny-ra kb. 30 fok magasságig egy iskola takarta el a horizontot. 150 fok táján egy tízeleteres ház látszólag kettészelte. 180 fok (É) után pedig az iskola tornaterme takart. Becslésünk szerint kb. 100–110 foktól 190–200 fokig lehetett volna követni jobb észlelési körülmények között."

IV. 18:20 UT körül megjelent a III-ban leírt jelenség "ikertestvére", azzal a különbséggel, hogy a látóhatár feletti magassága valamint az azimutális kiterjedése is kisebb volt. Színe, helyzete megegyezett az előzőével. Rövid ideig (kb. 5 percig) tartott.

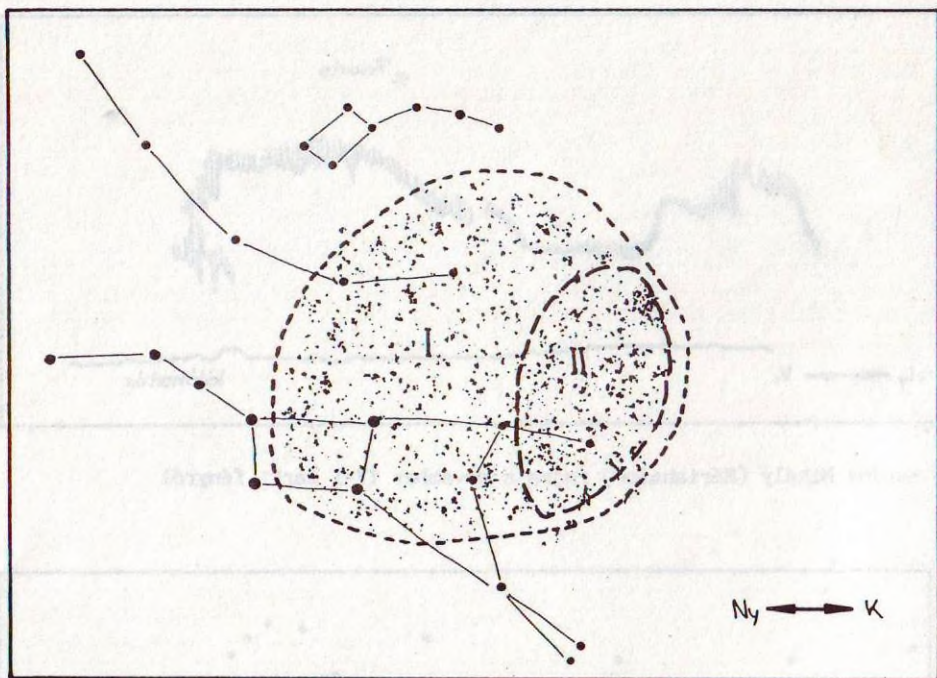
Megjegyzés: A leírások egy héttel a látottak után készültek, mivel megfigyelőink nem gondolták a megfigyelés pillanatában, hogy sarkifény-jelenséggel állnak szemben.

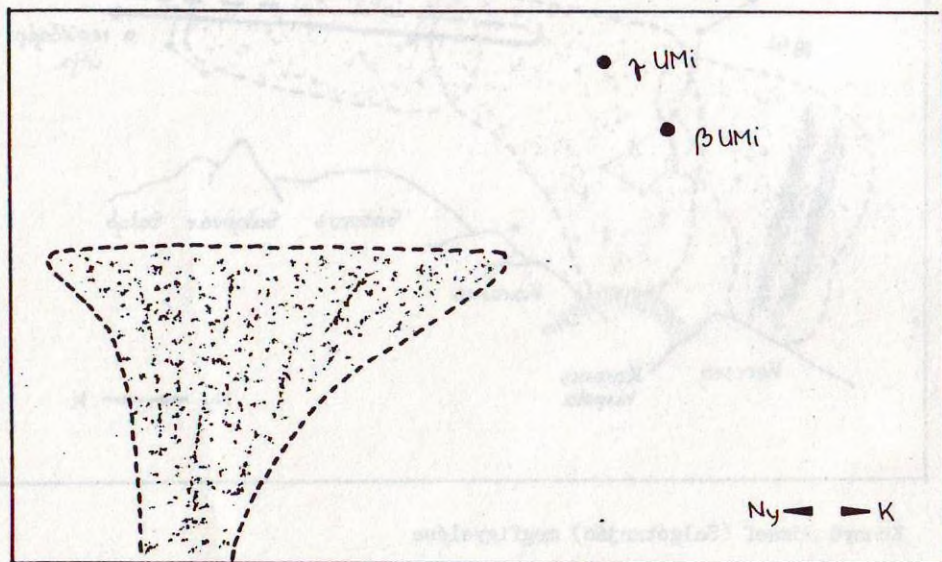
Kardos Mihály (Máriaalom) rajza a november 17-i sarki fényről

Könyfű József (Salgótarján) megfigyelése

Wieszt Krisztián (Dág) rajza

Szentaskó László (Budapest) rajza
 A rajzokhoz kapcsolódó leírásokat márciusi számunkban közöltük!

2. 1989. november 17. Kecskemét (Bács-Kiskun megye)

I. Papp Sándor 16:29 UT táján, váratlanul látta feltűnni a mélybarnás, bíbor, határozott fénylést, ami szerinte a városi háttérrel is figyelembe véve erősebbnek is tűnt, mint az általa október 21-dikén, Kocséron észlelt jelenség. A bíbor-barnás fénylés horizontálisan 30–35 fok szélességben, az Uma trapézban a béta-gamma vonal feléig terjedt ki. A másik széle körülbelül a Cam határáig nyúlhatott (RA $11^h 30^m - 9^h 00^m$), magasságban pedig a látóhatár felett 10 foktól kb. 35–38 fokig volt követhető.

Feltűnő, hogy az első percekben kialakult a már egyszer (okt. 21-én) látott függőleges sávozottság, 2–3 világos sáv, köztük egy elég fényes is. Ez 16:30–16:34 UT között volt jellemző. Utána a sávozottság eltűnt, a háttér gyengült, de még 16:46 tájáig megmaradt.

II. 21:00 UT-kor ismét megjelent, de gyengébben, és helyzete ÉÉNY-i fekvésűnek tűnt (a Dracóban), aztán 21:05 UT körül ebben is észlelhetők voltak csíkok (szintén gyengébben), sőt rózsaszín-bíbor foltok is sejthetők voltak a felületen. A furcsa az ÉNY-i helyzet volt. A jelenség 21:20 körül gyengült, majd eltűnt.

3. 1989. november 17. Nagyszalonta (Románia)

Kósa-Kiss Attila levele: "...észleltétek-e a november 17-én este 16:35–18:52 UT között lezajlott látványos sarki fényt? Én otthonról észleltem. A fénylés bíborlila és élénkörös színekben pompázott, belőle 30–60 fok hosszúra megnyúló sugárkévek emelkedtek ki... telefonon elértem nagyszalontai amatőrcsillagász barátomat, Gál Sándort, aki látta, és ő másoknak is megmutatta a tüneményt tömbházuk mellett. Megyeszékhelyünkön, Nagyváradon is sokan felfigyeltek rá, erős városi fények mellett is. Az Arad melletti Újfaluból is kaptam jelentést e jelenségről, látta Sajtz András is." (Keszthelyi Sándor közvetítésével kapott adatok)

4. 1989. november 24. Gyöngyös (Heves megye)

21:00 UT-kor műszakváltás volt egy gyöngyösi gyárban (MEV). A buszról leszálló emberek tömegével látták az északi égbolton a feltűnő, vörösés fénylést, amelyen átvilágítottak a csillagok. A jelenséget állításuk szerint 17:30–22:00 UT-ig lehetett látni. (Lejegyezte Csizmadia Elek)

5. 1989. november 26. Tata (Komárom megye)

"Este 22 óra után a tatai Öreg-tó, valamint a tótól É-i irányban elhelyezkedő város felett fantasztikus fényjelenség volt látható. Különös rózsaszín világosság volt a város felett, mintha egy óriási lámpa világította volna be a város egy részét. Olvasni lehetett a szabadban, holott egy órával előbb még sűrű hóesés volt, vastag felhőréteg borította az eget, egyetlen égitest sem volt látható." (Gárdai Éva)

Látták még a novemberi sarki fények valamelyikét, de leírás nem érkezett tőlük: Tóricht Gusztávné, Pákozdi (október 20-dikai) (Fejér megye), Sári Gyula, Szőny (Komárom-Esztergom megye), Kovács Sándor, Zagyvaszántó (Heves megye)